

***Succinea arenaria* Bouchard-Chantereaux:
een nieuwe soort voor België**

door

ANNIE ANTEUNIS

(Biogeografisch Instituut, Rijksuniversiteit, Gent, België)

In het werk van W. ADAM: „Révision des Mollusques de la Belgique, 1947” zijn voor het geslacht *Succinea* verschillende soorten opgegeven als voorkomend in ons land. Het zijn *Succinea pfeifferi* Rossmassler, *Succinea oblonga* Draparnaud en *Succinea putris* (Liné). Eén soort, nl. *S. arenaria* Bouch.-Chant., die sedert het jaar 1930 in Nederland op verschillende plaatsen werd gevonden en thans bekend is van Ameland, Terschelling, Vlieland, Tessel en Velsen, scheen voor ons land tot hertoe niet aangetroffen.

Daar *S. arenaria*, wat betreft haar uitwendige bouw sterk op *S. oblonga* gelijkt, is omtrent beide soorten al heel wat onenigheid geweest. W. S. VAN BENTHEM JUTTING twijfelde er in 1933 (p. 249) nog aan of *S. arenaria* een goed omschreven soort was. De exemplaren die toen onder *S. arenaria* in Nederland vermeld waren, schenen jonge individuen van *S. oblonga* te zijn. GEYER (1927, p. 108), nochtans en ook GERMAIN (1930, p. 473—474) beschreven beide dieren als afzonderlijke soorten. De exemplaren die in ons land eertijds gedetermineerd zijn geworden als *S. arenaria* schijnen nochtans ook zonder twijfel *S. oblonga* te zijn (ADAM, 1947, p. 78).

Wij menen echter in de zomer van 1954 in de kalkrijke zeeduinen tussen De Panne en Bray-dunes (Frankrijk) *S. arenaria* gevonden te hebben ¹⁾. Deze soort is van *S. oblonga* duidelijk te onderscheiden door haar opvallend kleurverschil. Terwijl *S. oblonga* steeds varieert tussen glanzend licht- en donker-groen, heeft *S. arenaria* een typische stro-gele tot mat-oranje kleur.

Ook in de bouw van de huisjes verschillen zij. Bij *S. arenaria* is de laatste en voorlaatste winding boller en loopt de richting van de sutuurlijn enigszins horizontaler dan bij *S. oblonga*. De mondopening verloopt bij beide soorten eveneens verschillend. De parietale zijde van *S. arenaria* vertoont een duidelijke knik terwijl diezelfde zijde bij *S. oblonga* een vloeiend golvende lijn heeft. De palatale zijde is bij *S. arenaria* meer afgerond dan bij *S. oblonga*.

¹⁾ Wij toonden de gevonden exemplaren aan Mw. VAN DER FEEN-VAN BENTHEM JUTTING en aan Dr. W. ADAM, die deze individuen ook als *S. arenaria* hebben herkend.

Samenvattend verschillen beide soorten naar hun uitwendige structuur door volgende kenmerken (fig. 1):

Succinea arenaria:

kleur: mat stro-geel tot oranje,

richting sutuurlijn meer horizontaal,

gedrongen vorm door bolle windingen,

mondopening afgerond.

Succinea oblonga:

glanzend licht- tot donkergroen,

richting sutuurlijn schuin,

slanke vorm door weinig bolle windingen,

mondopening langwerpig ovaal.

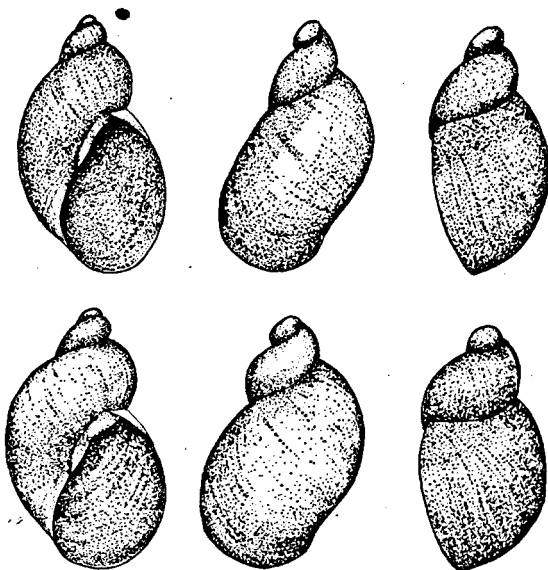

Fig. 1. Bovenste rij: *Succinea oblonga* Drap., $\times 4$; onderste rij: *Succinea arenaria* Bouch.-Chant., $\times 4$ (D. de Wilde ad nat. fecit).

Wat nu de standplaats van *S. arenaria* aangaat, vonden wij deze in een grote vlakte van zowat 100 m², en een 250 m verwijderd van zee. De begroeiing waarin het slakje gevonden werd bestond vnl. uit:

<i>Salix repens</i> L.:	vrij veel voorkomend,
<i>Hippophaes rhamnoides</i> L.:	vrij veel,
<i>Senecio jacobea</i> L.:	voorkomend,
<i>Ononis repens</i> L.:	een klein groepje,
<i>Lythrum salicaria</i> L.:	vrij veel,
<i>Eupatorium cannabinum</i> L.:	vrij veel,
<i>Plantago major</i> L.:	veel,
<i>Hydrocotyle vulgaris</i> L.:	veel,
m.a.w. een dichte en vrij vochtige vegetatie.	

S. oblonga werd eveneens verscheidene malen in duinpannen aangetroffen. De vegetatie waarin dit slakje dikwijls gevonden werd was:

<i>Hippophaes rhamnoides</i> L.:	vrij veel,
<i>Listera ovata</i> R. Br.:	verspreid,
<i>Rubus caesius</i> L.:	veel,
<i>Bryonia dioica</i> Jacq.:	vrij veel,
<i>Sedum acre</i> L.:	vrij veel,
<i>Urtica</i> sp.:	vrij veel,

dus een relatief dichte, drogere vegetatie.

Vergelijken wij de standpunten van beide soorten dan komt het ons voor dat zij beide een eutroof milieu verkiezen en de zeer vochtige plekken vermijden. Anderzijds merken wij op dat *S. arenaria* in meer vochtige en mogelijk in dichter begroeide delen leeft dan *S. oblonga*.

Deze waarnemingen komen niet overeen met de aantekeningen van GERMAIN. Volgens die schrijver zou *S. arenaria* de minst hygrofiele soort zijn van het geslacht *Succinea* (GERMAIN, 1930, p. 474). Onze vindplaatsen schijnen echter wel in overeenstemming te kunnen gebracht worden met de waarnemingen van J. TH. HENRARD, die *S. arenaria* vond langs de zeekust in vrij vochtige open duinvlakten met als voornaamste vegetatiebegroeiing *Salix repens* en *Orchis incarnata* (1938, p. 29). Voorlopig kunnen wij nog geen vergelijkingen maken met andere vondsten in ons land. Maar wij twijfelen er niet aan of deze soort zal in de toekomst ook op andere plaatsen van het duingebied worden aangetroffen. Er is immers geen enkele reden opdat *S. arenaria* alleen daar in een klein gedeelte van een duinpanne tussen Bray-dunes en De Panne zou leven.

LITERATUUR

- ADAM, W., 1947. Révision des Mollusques de la Belgique. 1. Mollusques terrestres et dulcicoles. Kon. Nat. Hist. Mus. België, Verh. 106.
- BENTHEM JUTTING, W. S. S. VAN, 1933. Gastropoda Prosobranchia et Pulmonata. Fauna van Nederland. Afl. 7, Leiden.
- , 1947. Lijst van Gemeenten als Vindplaatsen van Nederlandsche Mollusken. Basteria, vol. 11, pp. 54—87.
- GERMAIN, L., 1930. Mollusques terrestres et fluviatiles (première partie). Faune de France, vol. 21, Paris.
- GEYER, D., 1927. Unsere Land- und Süßwasser Mollusken. Stuttgart.
- HENRARD, J. Th., 1938. Bijdrage tot de kennis van het geslacht *Succinea* in Nederland. Basteria, vol. 3, pp. 29—39.